

1. Een aanhoudingsgroep dient zoveel mogelijk bij elkaar te blijven.
2. Binnen de aanhoudingsgroep dient een duidelijke taakverdeling te zijn.
3. Een aanhoudingseenheid dient zich zo onopvallend mogelijk te gedragen en zich aan te passen aan de situatie waarbinnen zij werkt.

De leden van de aanhoudingseenheid dienen onderling contact wat duidelijk zichtbaar is voor de tegenpartij zoveel mogelijk te vermijden. De kleding van de aanhoudingseenheid dient zodanig te zijn dat men binnen de groep waarbinnen men opereert niet opvalt. Dit laatste dient zorgvuldig te gebeuren omdat tijdens één van de optredens is gebleken dat enige van de leden van de aanhoudingseenheid zich zodanig onopvallend hadden gekleed dat ze juist opvielen bij de tegenpartij. (de wijze van kleden was net iets te overdreven vergeleken bij de kleding van de tegenpartij). Tevens moet een aanhoudingseenheid in staat zijn om tijdens een daadwerkelijke inzet van kleding te wisselen. Hiertoe kunnen vele manieren ontwikkeld worden, zoals het dragen van jassen over elkaar, het omdraaien van jassen, wel of geen bril, sjaals enz.

4. Een aanhoudingsgroep dient geen groter risico te aanvaarden dan zij op dat moment verantwoord acht,

De leden van de aanhoudingseenheid dienen zich terdege van het risico van optreden bewust te zijn. Er wordt van hen geen groter risico gevraagd te nemen dan zij op dat moment verantwoord achten. Ieder lid van de aanhoudingseenheid bepaalt dit te nemen risico zelf en laat zich niet beïnvloeden door derden, die geen zicht hebben op de situatie ter plaatse. De leden moeten beseffen dat het belangrijkste is om weer 'heel' terug te keren naar de uitgangstelling. Het is niet de bedoeling dat er ten koste van alles arrestanten gemaakt moeten worden.

5. Een aanhoudingseenheid dient slechts daadwerkelijk op te treden als de ordeverstoring daar is en de ME optreedt.

Tijdens de afgelopen ordeverstoringen is gebleken dat het maken van een arrestant altijd dient te geschieden als de ME in de directe omgeving is, zodat de aanhouding afgeschermd kan worden. Tevens is gebleken dat de meeste strafbare feiten (stenen gooien molotovcocktails) juist gepleegd worden op die plaatsen waar de ME optreedt. Op die plaatsen zullen zich voor een aanhoudingseenheid situaties voordoen, waarbij goede aanhoudingen verricht kunnen worden.

6. In principe treedt een aanhoudingseenheid niet in contact met geüniformeerde kollegaas, tenzij de situatie vereist dat anders handelen niet mogelijk is.

Teneinde het stukgaan te voorkomen dient rechtstreeks contact met geüniformeerd politiepersoneel vermeden te worden. Slechts wanneer een geüniformeerde kollega in dusdanige nood komt te zitten dat optreden een vereiste is, kan van dit principe worden afgeweken.

7. Een aanhoudingseenheid treedt alleen op tegen strafbare feiten die voldoende zwaar zijn.

In principe treedt de aanhoudingseenheid alleen op tegen ordeverstoorers van strafbare feiten waar inverzekeringstelling voor mogelijk is. Te denken valt hierbij in relsituaties aan openbare geweldpleging, mishandeling onder verzwarende omstandigheden en de Wapenwet(m.n.molotovcocktails). Tegen kleine feiten zoals bv het omtrekken van een verkeersbord wordt in principe niet opgetreden, tenzij men met de aanhouding wil bereiken dat de identiteit van een bepaalde verdachte wordt vastgesteld.

Ook kan de mogelijkheid zich voordoen dat iemand wordt aangehouden die een klein strafbaar feit pleegt met de bedoeling dat hij voor enige tijd uit de roulatie is.

Te denken valt hierbij aan die verdachten, die op zichzelf geen ernstige strafbare feiten plegen, doch binnen de groep een leidersrol vervullen c.q. de zaak opruien (het strafbare feit opruiing zal meestal zeer moeilijk te bewijzen zijn).

8. Een aanhoudingseenheid maakt de arrestant duidelijk, dat hij te maken heeft met politieambtenaren, door middel van tonen van legitimatiebewijs en/of duidelijk zeggen dat de arrestant te doen heeft met politie.

Een aanhoudingseenheid maakt de gemaakte arrestant duidelijk dat hij of zij met de politie te maken heeft. Het risico bestaat nl dat gezien de wijze van kleden de arrestant denkt dat hij niet met de politie te maken heeft doch met een andere groepering die het niet eens is met zijn denkbeelden en eigenhandig optreedt (is tijdens een van de laatste ordeverstoringen voorgekomen). Wanneer een arrestant weet dat hij met politieambtenaren te doen heeft, zal zijn verzet waarschijnlijk minder zijn dan wanneer hij het idee heeft met anderen te maken te hebben.

9. Waarnemingen die een aanhoudingseenheid doet, of gesprekken die zij opvangt, waaruit informatie te halen is, worden zo snel en duidelijk mogelijk doorgegeven aan haar hoogste kommandant.

Tijdens een van de laatste ordeverstoringen is gebleken dat leden van de aanhoudingseenheid waarnemingen deden en delen van gesprekken tussen demonstranten opvingen die voor anderen van belang waren, met name de staven aan het hoofdburo en de ME-kommandanten. Zo werd bv vrij snel ontdekt hoe rookbommen vervoerd werden en wat het doel van de optocht was. Van belang is dat deze informatie zo snel mogelijk op die plaats terechtkomt, waar het thuishoort.

10. Een aanhoudingseenheid draagt er zorg voor dat er achteraf na de aanhouding van een verdachte een duidelijk proces-verbaal komt met een sluitend bewijs.

In het verleden is het meermalen voorgekomen dat een arrestant werd afgeleverd op een bepaald verzamelpunt en dat achteraf niet vastgesteld kon worden wie de verbalisant was, c.q. er grote moeite voor gedaan moest worden om de verbalisant vast te stellen. Tevens kwam het voor dat de verbalisant achteraf riet wist mede te delen welke strafbare feiten hij van zijn binnengebrachte arrestant had gezien.

Het is natuurlijk een zaak van belang dat de verbalisant(en) de eerste gegevens over een verdachte korrekt vastleggen op een arrestatiekaart en daarbij voldoende aantekeningen maken, die achteraf de basis zijn voor een sluitend proces-verbaal van aanhouding met de gekonstateerde feiten.

11. Een aanhoudingseenheid dient na elk optreden een goede evaluatie te houden waarbij de ervaringen, die op dat moment nog vers zijn, worden uitgewisseld.

Een evaluatie kort na het optreden is van belang, daar de plaatsgevonden feiten nog vers in het geheugen liggen van de leden van de eenheid. In een eerste reactie kunnen zaken vastgelegd worden die aanpassing van het optreden behoeven c.q. van belang zijn voor het doen van een nadere studie. Een vast gegeven daarbij zal toch zijn dat prakties iedere ordeverstoring anders van karakter zal zijn en een steeds wisselende aanpak zal vergen.

12. Een aanhoudingseenheid maakt geen gebruik van een vuurwapen, anders dan ter noodzakelijke verdediging, zoals bedoeld in artikel 41 van het wetboek van strafrecht (noodweer). Vuurwapengebruik is dus uitsluitend defensief, nimmer offensief.

Het gebruik van het vuurwapen, anders dan in geval van noodweer is uitgesloten. Op het moment dat een lid van een eenheid zijn vuurwapen trekt om een ander doel te bereiken dan noodweer, zal slechts tot resultaat hebben, dat hij 'stuk' is. Door de aanhoudingseenheid moet de discipline opgebracht kunnen worden om liever terug te treden dan het vuurwapen te trekken uiteraard met uitzondering van gevallen van duidelijke noodweer (art 41 wetboek van strafrecht)

13. Een anhoudingseenheid die een arrestant in zijn macht heeft, behandelt deze korrekt.

Een arrestant die resoluut, doch korrekt wordt aangepakt zal meer respect hebben voor het optreden van aanhoudingseenheden dan de arrestant die op allerlei mogelijke manieren met geweld wordt meegenomen. Het optreden van een aanhoudingseenheid dient doelgericht en resoluut te zijn en moet niet gepaard gaan met veel geweld om het doel te bereiken. De tegenpartij moet het idee krijgen, dat wanneer men in de macht is van een aanhoudingseenheid er geen weg meer terug is.

14. Een aangehouden verdachte wordt zo snel mogelijk achter de ME-linies gebracht. Pas achter deze linies worden hem eventueel boeien om gedaan.

Tijdens een oefenperiode is gebleken dat het veel tijd kost om een verdachte, ook al verzet deze zich nauwelijks, de handboeien om te doen. Voor de aanhoudingseenheid bestaat unaniem de mening dat de verdachte zo snel mogelijk achter de ME-linies wordt gebracht, zodat de leden van de aanhoudingseenheid veilig zijn voor de overige demonstranten. Pas achter de linies bestaat de gelegenheid om de arrestant evt. de handboeien om te doen.

15. Een aangehouden verdachte wordt zo snel mogelijk naar een plaats van opvang afgevoerd.

Een eenheid brengt de aangehouden verdachte zo snel mogelijk naar een plaats van opvang en vult daar de arrestatiekaart in. De eenheid dient zich zo snel mogelijk weer naar de plaats van de ordeverstoring te begeven en opnieuw voor inzet beschikbaar te zijn. Om verwarring te voorkomen brengt iedere eenheid zijn arrestanten zelf naar de plaats van opvang.

16. De aanhoudingseenheid zorgt ervoor, dat bij een aangehouden verdachte altijd een arrestatiekaart aanwezig is die zo duidelijk mogelijk is ingevuld, zodat de desbetreffende arrestant door kollegaas administratief zo goed mogelijk afgehandeld kan worden.

Er mag geen arrestant worden overgegeven, zonder dat de aanhoudende ambtenaar zorgt voor het verstrekken van de volgende gegevens, die op een arrestatiekaart dienen te worden ingevuld:

1. wie de aanhouding heeft verricht
2. personalia van de verdachte
3. plaats, datum en tijd van de aanhouding
4. of de verdachte-voorlopig- aan de kleding is onderzocht
5. wat in beslag is genomen en waar dit is
6. het strafbare feit met een korte beschrijving daarvan
7. nodig geachte toevoegingen

17. Een aanhoudingseenheid dient attent te zijn op provokateurs van de tegenpartij die zich opzettelijk laten aanhouden.

Tijdens de afgelopen rellen is geconstateerd dat de tegenpartij zich bedient van de volgende taktiek: één van de relschoppers pleegt duidelijk strafbare feiten en stelt zich zodanig op dat er een grote kans bestaat dat hij wordt aangehouden. De relschopper heeft met andere relschoppers een afspraak, dat zodra hij door mensen in burger wordt vastgepakt, hij wordt aangehouden door politiemensen. De relschoppers met wie de provokateur de afspraak heeft, houden hem wat dit laatste betreft scherp in de gaten. Indien men ziet dat de provokateur wordt vastgepakt, gaan zij en bloc op de aanhouders af, ontzetten de gemaakte

arrestant en 'straffen' de aanhouders af. Deze tactiek is met name tijdens de ontruiming van de Prins Hendrikkade toegepast en er zijn verschillende rechercheurs geweest die ternauwernood ontsnapt zijn aan een dergelijke afstrafing. Met de aanwezigheid van deze lieden dient een aanhoudingseenheid terdege rekening te houden.

18. Indien een aanhouding niet vlot genoeg verloopt en de tegenpartij dit in de gaten krijgt (met een kans op eskalatie) dient de aanhoudingseenheid zoveel besef op te brengen dat zij de arrestant laat lopen en evt. een nieuwe kans afwacht.

Zoals reeds eerder is gesteld, moet het voor de aanhoudingseenheid geen principe-zaak zijn om iemand aan te houden. Beter is het eskalatie te voorkomen en terug te treden dan dan kost wat kost een verdachte aan te houden.

19. Als een aanhoudingseenheid op een moment van aanhouding gekonfronteerd wordt met stenengooiers, bestaat de mogelijkheid de arrestant als schild te gebruiken.

Het gebruiken van de arrestant als schild is een zaak waarvan de leden van de aanhoudingseenheid moeten beseffen dat deze methode slechts in uiterste noodzaak mag worden gehanteerd.

Het is dan ook zeer zeker geen zaak deze structureel in te voeren. Alleen wanneer een aanhouding verricht is en er wordt met stenen gegooid in de richting van de aanhoudingseenheid en er zijn op dat moment geen andere middelen aanwezig om dekking achter te zoeken, verdient het aanbeveling de arrestant met behulp van aangeleerde technieken als schild te gebruiken. Hierbij zal men moeten trachten duidelijk te maken aan de overige reischoppers dat er gegooid wordt op één van de leden uit hun groep. De duur van deze methode moet ook zo kort mogelijk zijn.

20. Waardevolle voorwerpen dienen door een aanhoudingseenheid thuis gelaten te worden.

In verband met de grote kans op verzet met verdachten en de te verwachten stenengooierij verdient het ernstige aanbeveling waardevolle voorwerpen zoals dure horloges thuis te laten. Voor wat betreft deze opgerichte eenheid is het dwingend voorgeschreven waardevolle voorwerpen thuis te laten dan wel ze mee te nemen slechts geheel op eigen risico.

21. Indien er sprake is van een rustige situatie dient een aanhoudingseenheid niet aanwezig te zijn. Dit werkt slechts provocerend op de tegenpartij die vrij snel in de gaten heeft dat er zich tussen hen politiepersoneel bevindt.

Tijdens een in Amsterdam gehouden demonstratie na de Metrorellen van 10 oktober jl is deze aanhoudingseenheid gebleken dat hun aanwezigheid slechts provocerend werkte. De aanwezigheid van politiepersoneel werd door de demonstranten snel onderkend en men begon binnen de demonstratie methodes toe te passen om politiepersoneel te lokaliseren (o.a. werden mensen onverwachts van achteren vastgepakt om vast te stellen of er schouderholsters gedragen werden).

Wanneer een politiemann ontdekkt werd gaf dit aanleiding tot kleine incidenten, die in feite overbodig waren geweest als men zich had beperkt tot het waarnemen op grotere afstand.

22. Waarnemingen van strafbare feiten door een aanhoudingseenheid dienen zoveel mogelijk door twee ambtenaren gekonstateerd te worden.,(dit ivm de bewijsvoering achteraf)

Bij justitie is een tendens waar te nemen om niet meer akkoord te gaan met de waarnemingen van slechts één verbalisant. Alhoewel over deze opstelling natuurlijk een uitvoerige discussie mogelijk is, dienen de leden van de aanhoudingseenheid toch rekening te houden met een dergelijke opstelling. Indien mogelijk verdient het aanbeveling een proces-verbaal op te maken waarbij de waarnemingen van twee verbalisanten tot uiting komen.

23. De kommandant van een aanhoudingseenheid dient in de buurt van zijn eenheden te zijn en koördinerend op te treden met de ME-kommandanten c.q. de staven aan het hoofdburo. De kommandant dient zijn eenheden van goede informatie te voorzien.

De kommandant aanhoudingseenheid staat in verbinding met zijn groepskommandanten middels een speciale portofoon. Hierdoor is zijn aanwezigheid in de onmiddellijke omgeving van het optreden een noodzaak.

24. De aanhoudingseenheid draagt zorg dat de ter plaatse aanwezige ME op de hoogte is van haar aanwezigheid, zodat zij daar bij hun optreden rekening mee kunnen houden.

Dit is zaak die vantevoren tussen de kommandant aanhoudingseenheid en de ME-kommandanten goed geregeld moet zijn. Kommandant aanhoudingseenheid dient in het bezit te zijn van verbindingssapparaatuur waarmee hij de operationele ME-kommandanten kan bereiken.

25. De kommandant van een aanhoudingseenheid maakt gebruik van een niet als zodanig te herkennen politievoertuig, waarin de nodige verbindingen aanwezig zijn. De eenheden maken gebruik van busjes, waarvan de ruiten in ieder geval beschermd zijn (raster) waarin verbindingssapparaatuur aanwezig is.

26. Voor een aktie stelt een aanhoudingseenheid zich zodanig op met de voertuigen, dat men niet opvalt.

Gebleken is dat een uitgangstelling van een aanhoudingseenheid niet willekeurig gekozen dient te worden. De aanwezigheid van enkele busjes, voorzien van rasterwerk, met daarin mensen in burger wekt zodanig de nieuwsgierigheid op dat een eenheid al 'stuk' kan zijn voordat tot daadwerkelijk optreden overgegaan wordt. Bij de metrorellen werd nogal eens een ongunstige positie ingenomen hetgeen leidde tot de aanwezigheid van een groot aantal nieuwsgierigen en het maken van fotoos. De plaats van de uitgangstelling dient zorgvuldig gekozen te worden en bij voorkeur op een plaats waar geen of weinig publiek aanwezig is.

27. Een aanhoudingseenheid spreekt voor elk optreden een punt van hergroepering af, waarbij de groep weer bij elkaar komt, indien men elkaar kwijt raakt, hetgeen in relsituaties niet ondenkbaar is.

Tijdens de laatste ordeverstoringen is het de aanhoudingseenheid meerdere malen overkomen dat men elkaar in het tumult kwijt raakte. Om te voorkomen dat een eenheid in zijn geheel uit elkaar valt is de bindende afspraak gemaakt dat, zodra de groep uiteen gevallen is, men hergroepeert op een vantevoren afgesproken punt, waar ook de vervoersmiddelen naar toe komen. Vanuit dit punt kan de eenheid dan opnieuw ingezet worden als een geheel.

28. De bevelvoering binnen een aanhoudingseenheid dient kort en zakelijk te zijn, waarbij niet de situatie mag ontstaan dat er gediskussieerd wordt over een gegeven opdracht (meningsverschillen dienen besproken te worden in de evaluatie en niet op straat).

Teneinde duidelijk en zakelijk te zijn is afgesproken de bevelvoering kort en duidelijk te laten zijn. Diskussie over een bekomen opdracht is ongewenst. Achteraf, tijdens de evaluatie, kunnen bepaalde beslissingen op hun juistheid worden besproken. Niet tijdens een optreden, daar men veel te afhankelijk is van zijn verbindingen en deze niet te lang onnodig bezet moeten zijn.

29. Een aanhoudingseenheid mag onder geen beding te veel van personeel wisselen. Het elkaar goed kennen is zeer belangrijk gebleken.

Eén van de belangrijkste punten waar vroegere aanhoudingseenheden problemen mee gehad hebben is het punt van elkaar goed kennen. Het is belangrijk van elkaar te weten wat je aan elkaar hebt. Men moet op de hoogte zijn van elkaars capaciteiten. Een voortdurende wisseling van personeel op een aanhoudingseenheid komt deze zaak bepaald niet ten goede. Het gevaar ontstaat dat men snel weer van elkaar vervreemdt en dat er na een zekere tijd geen sprake is van een eenheid, maar slechts van een aantal bij elkaar getrommelde mensen, die enige vaardigheid bezitten.

30. Een aanhoudingseenheid dient fysiek op een behoorlijk peil te staan en getraind te zijn in zijn mogelijkheden en vooral onmogelijkheden, welke vaardigheden in een oefenprogramma bijgehouden dienen te worden.

Gebleken is dat door een voortdurend gesleep met arrestanten en het toch snel per voet verplaatsen van de ene plaats naar de andere de nodige fysieke inspanning met zich meebrengt. Het vereist enige training om dit peil te bereiken doch de noodzaak hiervan is maar al te duidelijk gebleken. Momenteel heeft de groep een bepaald peil, doch er zal de nodige training moeten blijven om het peil op dit nivo te houden.

31. Over de wijze van geweldsaanwending dient binnen de groep overeenstemming te zijn. Het aan te wenden geweld dient tot een minimum beperkt te blijven. De eenheid moet fysiek zodanig zijn dat een aangehouden persoon snel en zonder veel onnodig geweld wordt afgevoerd.

Binnen de groep is gepraat over het aan te wenden geweld. Voorlopig wordt aangehouden dat niet meer geweld gebruikt zal worden dan absoluut noodzakelijk is om het beoogde doel te bereiken. Een en ander overeenkomstig de bestaande geweldsbepalingen.

32. Het daadwerkelijk optreden tijdens een gewelddadige demonstratie dient bij voorkeur te geschieden op plaatsen waar normaliter ook veel publiek komt

33. De leden van een aanhoudingseenheid dienen voorbereid te zijn op een evt. verschijning voor de rechtbank (juridies/voorlichting).

Het is in het verleden voorgekomen dat personeelsleden, die achteraf voor een rechtbank moesten compareren daar volledig 'afgingen'. De oorzaak hiervan was dikwijls het niet kennen van procedures bij een rechtbank of de manier van vragen stellen door de advocatuur.

De leden van een aanhoudingseenheid dienen de procedures goed te kennen en het verdient aanbeveling enkele processen bij te wonen. Tevens is een OvJ bereid gevonden de groep omtrent dit onderwerp de nodige voorlichting te geven.

1.5. Wettelijke bepalingen (13)

De belangrijkste feiten op grond waarvan mensen tijdens ordeverstoringen kunnen worden aangehouden zijn:

- opruiing artt 131 & 132 Sr
- openbare geweldpleging art 141 Sr
- opzettelijk brandstichting art 157 Sr
- brand door schuld art 158 Sr
- opzettelijke vernieling van eens anders goed art 350 Sr
- opzettelijke vernieling van een gebouw art 352 Sr
- ontstaan van brandgevaar artt 429 Sr & 62 APV
- vernieling of versperring artt 162, 163 & 427 Sr
- doodslag art 287 Sr cq poging tot- jo art 42 Sr
- opzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel art 302 Sr
- toebrengen lichamelijk letsel art 300 Sr
- wegnemen van eens anders goed art 310 Sr
- plundering art 311 Sr
- verstoring van de openbare orde art 424 Sr